

דף עזר ללימוד הדבר-מלכות • כ"ח סיון

הגאולה - דוקא מהמקום הכי תחתון

הרקע לשיחה:

בעוד שהחלק הראשון של השיחה מדבר על הירידה למטה מטה, בירור התחתון שאין תחתון למטה הימנו. החלק השני של השיחה פונה לכיוון השני, מעלה מעלה. ומדבר במילים הכי ברורות אודות התאחדותו המוחלטת של יהודי עם הקב"ה, "היחוד של כל אחד ואחת מישראל בתור יחיד עם עצמות ומהות - כך שהם נעשים מציאות אחת ממש" (ס"ב בשיחה).

[נקודה זו תודגש שוב ושוב בשיחות רבות בתקופה הבאה (החל משיחות אלול תש"א ואילך), בביאורים אודות התגלות הקשר של "ישראל וקוב"ה כולא חד" בגאולה האמיתית והשלימה].

גם כאן חוזר ומדגיש את תפקידה של תורת החסידות, שהיא המגלה את הקשר האמיתי של ישראל עם הקב"ה.

מבנה השיחה:

שלב א' בביאור. הכח של מתן תורה (סעיפים א-ג).

השיחה נפתחת בציון מעלת היום כ"ח סיון, הכח של חודש סיון (ס"א). מבאר שבמתן תורה (שבחודש סיון) ניתן כח להחזיר אלקות בתחתונים, ואדרבה, דוקא בתחתונים ניכר הכח של אלקות (ס"ב). וכמרומו בפסוקים "ויתרו את ארץ כנען", "ויתרון ארץ בכל היא". היתרון והמעלה שישנם דוקא בארץ התחתונה (ס"ג).

שלב ב' בביאור. הכח של תורת החסידות (סעיפים ד-ז).

לקראת הגאולה וגילוי סודות התורה על ידי משיח, התגלתה בדורות האחרונים תורת החסידות. כי נגלה דתורה עושה את העולם דירה לאלקות הגלויה, ופנימיות התורה עושה את העולם דירה לפנימיות האלקות (ס"ד). וכמרומו בפסוק "יפוצו מעינותיך חוצה", מעינות החסידות מגלים את האמת והפנימיות של החוצה, שאינו מפריע לאלקות, אדרבה, דוקא על ידי החוץ ניכרת בגלוי האמת האלקית (ס"ה). וכמרומו בלשון הפסוק "כי רבים היו עמדי", שהרבים - המנגדים - אינם מפריעים, אדרבה, היו עמדי ומסייעים לי (ס"ו).

ובדורנו כשתורת החסידות הגיעה לחצי כדור התחתון, אכן רואים שדוקא שם היתה הפצת המעיינות ביתר שאת וביתר עוז. גם מספר הבית ממנו יוצאים המעיינות - 770, מורה מצד אחד על הגבלות של זמן ומקום, ומצד שני על פריצת כל הגבולות. כיון שדוקא על ידי העבודה בגבולות הזמן והמקום מגלים אלקות שפורצת כל הגדרים (ס"ז).

שלב ג' בביאור. הכח של הגאולה (סעיפים ח-י).

אף שנמצאים אנו בנקודה הכי נמוכה בהיסטוריה, בגלות האחרון ובחצי כדור התחתון, הרי אדרבה, דוקא מהמצב הכי תחתון באה הגאולה האמיתית והשלימה, ודוקא לכן היא תהיה גאולה נצחית, כי דוקא כך מתגלה הכח והתוקף של ענין הגאולה שאין כלל מציאות של מנגד (ס"ח). גם המקום בו הגאולה מגיעה הוא דוקא מחצי כדור התחתון, דוקא ב-770 נעשית ההכנה לבית המקדש, וכאן הוא אכן יתגלה (ס"ט).

והלימוד מכל זה, שיש לנו את הכח להביא את הגאולה. וכל עניני העולם מסייעים למטרה, הגאולה האמיתית והשלימה (ס"י). ותיכף ומיד ממש (ס"א).

ביום כ"ח סיון תש"א הגיע אדמו"ר מלך המשיח שליט"א - ולהבדיל בין חיים לחיים - הרבנית הצדקנית נ"ע לארצות הברית, על סיפונה של האניה סורפא פינטא. הרבי הרי"צ שלח משלחת חסידים לנמל לקבל את פניהם.

לקראת כ"ח סיון תנש"א, יובל שנים להגעתו של הרבי לארה"ב, יזמו כמה מהתמימים הוצאתו לאור של קונטרס מיוחד לציון המאורע, ובו שיחות וענינים נוספים הקשורים לכך. היוזמה התקבלה ע"י אד"ש מה"מ בברכה, והקונטרס עבר את הגהתו.

באותו יום שני כ"ח סיון שהה אדמו"ר מלך המשיח שליט"א באוהל הקדוש, וחזר לבית-משיח 770 רק לעת ערב. לאחר זמן קצר ירד הרבי למנחה, ולאחר מנחה אחד מאנש"ש (הרב ש"ו ע"ה גורארי) מסר את ברכת החסידים לרבי, וכתן (הרב י"י ש' גוטניק) בירך ברכת כהנים. לאחר הברכות נשא הרבי שיחה משך כ-15 דקות. ולאחריה התפללו מעריב.

לאחר מעריב היתה אמורה להתקיים חלוקת הקונטרס, אך הגבאים הודיעו שהקונטרסים טרם מוכנים, ותהיה הפסקה של כרבע שעה (כנראה מתוך מחשבה שהרבי עדיין שרוי בצום, כדרכו בימים בהם נוסע לאוהל, ובמטרה לאפשר לו לפתוח את הצום לפני החלוקה שתמשך שעות). אך הרבי במקום לעלות לחדרו חיך ואמר "במקום לעשות הפסקה, נעשה עכשיו המשך", ונשא שיחה נוספת של כ-7 דקות שבסיומה הקונטרסים כבר היו מוכנים והחלוקה נמשכה עד לאחר חצות הלילה.

במהלך השיחות היו ביטויים נפלאים ושמימיים על מעלת היום, שבשיחה הוא מושווה לחג החגים י"ט כסלו. על דורנו דור הגאולה, ועל 770 בו יתגלה בית המקדש, כפי שאפשר לראות את כל זה בשיחה המוגהת.

על שיחה זו מיוסד ג"כ קונטרס 'בית רבינו שבבבל' שיצא לאור מספר חודשים לאחר מכן, בכ"ף חשון תשנ"ב.

תמצית השיחה:

כבשיחות רבות של אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בכלל, ובאותה תקופה בפרט, הנקודה המרכזית בשיחה היא 'נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים', התאוה שתושלם בגאולה השלימה, כשבכל שיחה מבאר אד"ש מה"מ רעיון זה מהיבט נוסף.

בשיחה זו מחדד אד"ש מה"מ את הנקודה שדוקא בתחתונים מתגלה הכח האמיתי של אלקות, יותר מאשר מתגלה בעליונים. מילות המפתח החוזרות על עצמם לאורך השיחה הם 'אדרבה' ו'דוקא'. להבהיר ולהדגיש שהאור האלקי אינו שייך רק לעליונים, אדרבה, דוקא בתחתונים ה' מתגלה בצורה הכי מלאה ואמיתית.

לאורך השיחה שם דגש על כחה המיוחדת של תורת החסידות, שהיא היא העושה את התחתונים דירה אמיתית להקב"ה. בתהליך ארוך ומסודר שהחל בגאולת אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו, ומגיע לשיאו בכ"ח סיון בו הגיע אד"ש מה"מ ותורת החסידות למקום הכי נמוך, לחצי כדור התחתון, בכדי לבררו ולזככו.

מכאן נבין את מעלתו של דורנו, הדור הכי נמוך שדוקא בו באה הגאולה האמיתית. מכאן נבין גם את מעלתו המיוחדת של 770 שדוקא בו מתגלה בית המקדש השלישי. כי "דוקא ממצב ובמצב ומקום התחתון והגלות, עד תחתון שאין תחתון למטה ממנו - נפעלת העליה הכי גדולה... עד להעליה של הגאולה האמיתית והשלימה" (ס"ח בשיחה).

בחסידות מבואר שתהליך כזה מתרחש בכל ראש חודש. דוד כידוע נמשל ללבנה, ובכל ערב ראש חודש הלבנה מתמעטת ונעלמת (יפקד מושבך), ודוקא אז היא מתחברת עם השמש ומקבלת ממנה את כל כוחה (ונפקדת). ובנמשל, עם ישראל ממעטים את עצמם בביטול להקב"ה (יפקד מושבך), ואז הם מגיעים לחיבור ויחוד האמיתי אתו (ונפקדת).

שמשא וסיהרא (סי"ב). שמש וירח.

והיו לבשר אחד (סי"ג). הפסוק מדבר על חיבור איש ואשה "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד". רש"י מפרש את הפסוק על הבנים הנולדים מהאיש ואשה, ששם נעשה בשרם אחד. אך אפשר להבינו גם על עצם החיבור והיחוד של איש ואשה בינם לבין עצמם, המתחברים למהות ומציאות אחת.

בשיחתנו האיש והאשה הם משל על החיבור של הקב"ה ועם ישראל. וגם בקשר זה שני ענינים: א. עצם החיבור של יהודי עם הקב"ה בעצם מציאותו, חיבור שאינו תלוי במעשי האדם, כיון שכל יהודי מאוחד עם הקב"ה במדה שווה ללא הבט על מעשיו ב. המעשים הטובים שנוצאים כתוצאה מחיבור זה, "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים".

לכן בשיחה מבאר את הענין ש"היו לבשר אחד" בשני אופנים. בתחילה על עצם ההתאחדות של יהודי עם הקב"ה. ולאחר מכן מוסיף ומבאר את הפסוק על המעשים הטובים שנוצרים מכך.

מעשים טובים שאינם נפרדים מן "והיו לבשר אחד" (סי"ד). כנראה כוונתו שיתכן ב' אופנים בקיום המצוות. כפי שזה בזמן הזה שאנו מרגישים מציאות נפרדת מהקב"ה ומקיימים את רצונו בדרך ציווי וגזירה, וכפי שיהיה לעתיד לבוא כאשר נתגלה האמת שהננו מציאות אחת עם הקב"ה, ולכן נקיים את רצונו בדרך ממילא מצד טבע ומציאות האדם (כמבואר בקונ' הלכות של תושבע"פ תשנ"ב, ובכמה מקומות).

לכן מדגיש שהמעשים טובים יכולים להיות נפרדים מה"בשר אחד" (כפי שזה בזמן הזה), ובשיחה דורש שהמעשים יהיו תוצאה של ה"והיו לבשר אחד", כפי שיהיה לעתיד לבוא.

תלת קשרין (סי"ה). הזוהר מונה שלשה קשרים המתקשרים זה בזה, ישראל בתורה והתורה בהקב"ה. במאמרי חסידות נשאלת על כך השאלה שלכאורה יש כאן שני קשרים בלבד, התקשרות ישראל אל התורה, והתקשרות התורה להקב"ה. ואד"ש מה"מ מבאר שהזוהר רומז לקשר שלישי נסתר, קשר ישיר בין ישראל להקב"ה שלמעלה מהתורה.

גילוי היחידה (סי"ז). היחידה היא הדרגה העמוקה ביותר בקשר של יהודי עם הקב"ה. כאשר מדבר בשיחה על היחוד של כל אחד מישראל עם הקב"ה, הרי זה קשור לבחינת היחידה. היחידה נקראת גם כן 'ניצוץ משיח', כיון שמשיח יגלה בכל אחד מאתנו את היחידה שבו, התקשרותו האמיתית להקב"ה.

ולהעיר שבדבר-מלכות לש"פ תולדות תשנ"ב מבאר אד"ש מה"מ, "יש להוסיף ולתקן שעיקר הכוונה היא לא לבחי' היחידה, אלא לעצם הנשמה ממש שלמעלה גם מבחי' היחידה". וכנראה זוהי ג"כ כוונתו כאן בשיחתו כשמדבר על ההתאחדות המוחלטת עם עצמותו יתברך. ודו"ק.

נערך - בדרך אפשר - על ידי מערכת
הערות התומכים ואנ"ש בית משיח-770
מופץ על ידי איגוד תלמידי הישיבות 770

[חלקה הראשון של השיחה שנאמר לפני תפלת ערבית, ביאר את מעלתו של כ"ח סיון, שבו מודגש חוק ודוקא האור האלקי החדוד בתחוננים. ענין זה מתקשר בשיחה ליום שלפניו, כ"ז סיון, כיון שהמספר 27 מורה על חזק ודוקא באופן מיוחד, כמבואר בשיחה.

בחלקה השני של השיחה שנאמר לאחר תפלת ערבית כאשר נכנסו כבר ליום חדש, ביאר את מעלתו של כ"ח סיון בהיבט חדש, בקשר להתאחדות המושלמת של יהודי עם הקב"ה. ענין זה הגיע בקשר עם היום שלאחריו - ערב ראש חודש, הקשור להתאחדות של ישראל והקב"ה, כמבואר בשיחה].

מציאות אחת עם עצמות ומהות (סעיפים יב-יד).

בערב ראש חודש נעלמת הלבנה, ולמחרת נעשה יחוד ומפגש השמש והירח. והנמשל בעבודתנו, בערב ראש חודש יהודי עומד בתכלית הביטול, וזה מביא את העליה והיחוד של כל יהודי עם עצמות ומהות (סי"א). כ"ח סיון היום בו הגיע גילוי תורת החסידות לשיא, נותן את הכח לגלות את הקשר האמיתי שבין ישראל להקב"ה (סי"ג).

ועל ידי גילוי היחידה שבכל אחד, מתגלה היחידה הכללית, משיח צדקנו, וכל הענינים מתאחדים יחד בנקודה אחת של גאולה אמיתית ושלמה (סי"ד).

מושגים בשיחה:

בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי (ס"א-ב). ברוך ה' שנתן תורה משולשת (תורה נביאים וכתובים (פירש"י), או מקרא משנה וגמרא (פי' אד"ש)) לעם משולש (כהנים לויים וישראלים) על ידי שלשה (משה אהרן ומרים) ביום השלישי (לאחר שלשת ימי הגבלה) בחודש השלישי (חודש סיון).

עיקר הכח והתוקף דאלקות (ס"ב). דוקא בארץ הגשמית נמצאים כחות אלקיים שאינם נמצאים בעולמות העליונים, כמו כח הצמיחה שמורה על כחו הבלתי מוגבל של הקב"ה. כיון שצמיחה עושה יש מאין, והיא תמידית ללא הפסקה, כח אין סופי שלא קיים בעולמות העליונים.

דוקא על ידי עבודת התחוננים (ס"ג). בנוסף על הכחות האלקיים הנמצאים בעולם מבריאיתו כנ"ל, מבואר בתיאור שבעולמות העליונים מאירה רק הארה אלקית מצומצמת. ואילו על ידי עבודתנו בתחוננים, מתגלה הקב"ה בכבודו ובעצמו, עצמות ומהות.

על ידי העלאת התחונן מתעלה כל הבנין (ס"ד). אדמו"ר הזקן (בתורה אור פ' בראשית) המשיך זאת למנוף המרים בית, שבכדי להרים את כל הבית יש לקשור את המנוף דוקא לקורות הבית תחוננות. וכך בנמשל, דוקא על ידי העבודה והעלאת העולם התחונן מתרוממים כל העולמות העליונים.

יסוד ומלכות (ס"ה). יסוד ומלכות הם משפיע ומקבל. ספירת היסוד כוללת בתוכה את הספירות שמעליה (ולכן נקראת "כל"), ומשפיעה אותם לספירת המלכות. אמנם מלכתחילה ספירת המלכות אין בה כל תוכן ומעלה והיא רק מקבלת מהספירות העליונות, אך לאחר מעשה מתגלה שלספירת המלכות שרש מאד נעלה מעל כל הספירות, ודוקא על ידה באים הכחות שבכל הספירות לידי פועל.

וראה בהמשך השיחה (ס"ז והע' 73), שעד"ז דורנו דור השביעי הוא ספירת המלכות, המקבל מאדמו"ר הרי"ץ - ספירת היסוד - את כל ההשפעות ומביא אותם לידי פועל וגילוי בגאולה האמיתית.

רבים, עלמא דפרודא (ס"ו). הקב"ה הוא יחיד, והעולמות התחוננים בהם הנבראים מרגישים עצמם כמציאות נפרדות מהקב"ה ונפרדות זו מזו, נקראים 'רשות הרבים'. לכן נקראים גם 'עלמא דפרודא' = עולם הפירוד.

ונפקדת כי יפקד מושבך (סי"ז). פירושו הפשוט של הפסוק הם דברי יהונתן בן שאול לדוד שלא יגיע לסעודת ראש חודש אצל המלך שאול, וכך "נפקדת (יעלה זכרונו לפני המלך) כי יפקד מושבך (מושבך יהיה חסר וריק)". דוקא כאשר מקומך יחסר, אז יזכר בך המלך.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד